

» nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit<sup>1</sup>? » Calcate deorsum quid; quia nihil est: sperate sursum quid; quia explicari non potest. Et hanc fidem habentes, nolite zelare in peccatoribus, quando videtis eos quasi felices, falso felices, revera infelices. Et vos « Lætamini » in Domino<sup>2</sup>. » Et si habetis forte secundum tempus divitias, honores, potestates, nolite inde vos putare felices. Scienti lætari in Domino, et intelligenti in novissima, felicitas mundi non est honor, sed onus. Felix homo secundum sæculum periclitatur, ne ipsa felicitate, non in corpore, sed in anima corrumpatur. Nam ista felicitas falsa est. Tales, etsi videntur aliquid esse in hoc sæculo, non lætantur, in præceptis Domini delectantur. Tunc quod jubet Deus, præponitur mundo, et blandienti et minanti: calcatur omne visibile, transitur; cogitando, non ambulando, transitur. Non dixi, omne visibile; facile est enim transire quod calcas: sed transitur, dixi omne mutabile. Quoniam quidquid visibile, mutabile: non autem quidquid mutabile, visibile: quia et animus mutabilis est, et tamen invisibilis. Transi omne quod videtur; transi et quod non videtur, et tamen mutatur: ut venias ad eum, qui nec videtur, nec mutatur. Cum veneris ad eum, venies ad Deum.

IX. Sed modo ambula ex fide, mores compone. Longe in alto est ille: nutri pennas. Crede quod nondum potes videre, ut merearis videre quod credis. Tanquam peregrini vivamus, transire nos cogitemus; et minus peccabimus. Agamus potius Domino Deo nostro gratias, quia hujus vitæ ultimum diem et brevem esse voluit et incertum. A prima infantia usque ad decrepitam senectutem breve spatium est. Qui tam diu vixerat, quid ei profuisset si Adam hodie mortuus esset? Quid diu est, ubi finis

<sup>1</sup> 1 Cor. II, 9. — <sup>2</sup> Psal. XXXI, 11.

est? Hesternum diem nemo revocat: hodiernus a crastino urgetur, ut transeat. Ipso parvo spatio bene vivamus, et illo eamus, unde non transeamus. Et modo cum loquimur utique transimus. Verba currunt, ex ore volant: sic actus nostri, sic honores nostri, sic miseria nostra, sic ista felicitas nostra. Totum transit: sed non expavescamus; « Verbum Domini manet in æternum<sup>1</sup>. »

## SERMO CCCII<sup>2</sup>.

### *In solemnitate Martyris Laurentii, I.*

I. BEATI martyris Laurentii dies sollemnis hodiernus est. Huic sollemnitati sanctæ lectiones congruæ sonuerunt. Audivimus, et cantavimus, et Evangelicam lectionem intentissime accepimus. Martyrum ergo vestigia imitando sectemur, ne sollemnitates eorum inaniter celebremus. Cujus autem meriti sit memoratus Martyr, quis ignorat? Quis ibi oravit, et non impetravit? Quam multis infirmis meritum ejus etiam temporalia beneficia præstitit, quæ ille contempsit. Concessa sunt enim, non ut precantium permaneret infirmitas; sed ut deterioribus concessis, amor fieret ad appetenda meliora. Quædam enim plerumque parva et ludicra concedit pater parvulis filiis, quæ maxime, nisi acceperint, plorant. Benigna et paterna indulgentia hæc impertit, hæc donat, quæ non vult permanere in filiis suis jam grandiusculis, jam proficientibus. Donat ergo pueris nuces, quibus servat hære-

<sup>1</sup> Isaï. XL, 8. — <sup>2</sup> Alias de Diversis III.

ditatem. Ludentibus et de quibusdam ludicris se oblectantibus cedit paterna pietas, ne deficiat ætatis infirmitas. Blandientis est hoc, non ædificantis. Quod ædificaverunt Martyres, quod capere potuerunt, quod grandi corde ceperunt, propter quod sanguinem fuderunt, audistis in Evangelio, « Merces vestra copiosa est in coelis<sup>1</sup>. »

II. Verumtamen, charissimi, cum duæ vitæ sint, una ante mortem, alia post mortem; ambæ istæ habuerunt et habent amatores suos. Qualis sit brevis hæc vita, quid describere opus est? Experimur quam ærumnosa, quam querulosa: circumdata tentationibus, plena timoribus; ardens cupiditatibus, subdita casibus; in adversis dolens, in prosperis tumens; lucris exultans, damnis excrucians. Et in ipsis lucris exultatione trepidat, ne quod acquisivit, amittat; ne propter hoc quærat, qui antequam haberet non quærebatur. Vera infelicitas, mendosa felicitas. Humilis cupit ascendere, sublimatus timet descendere. Qui non habet, invidet habenti; qui habet, contemnit non habentem. Et quis explicet verbis hujus vitæ tantam et tam conspicuam fœditatem? Et tamen ista fœditas habet amatores suos tales, ut optemus invenire paucissimos, qui sic diligant æternam vitam, quam finire non possunt, quomodo ista diligitur, quæ et cito finitur, et si protendatur, quotidie timetur, ne per horas singulas finiatur. Quid faciamus? Quid agamus? Quid dicamus? Quos comminationis aculeos, quos exhortationis ignes admoveamus cordibus pigris et duris, et terreni stuporis glacie congelatis, ut torporem mundi aliquando decutiant, et in æterna inardescant? Quid, inquam, faciamus? quid dicamus? Adjacet mihi, et interrim occurrit, quia res ipsæ quotidianæ admonent nos, et suggerunt quid dicamus. Ab amore hujus temporalis

<sup>1</sup> Matth. v, 12.

vitæ, accede, si fieri potest, ad amandam æternam vitam, quam Martyres amaverunt, qui hæc temporalia contempserunt. Rogo, obsecro, exhortor, non solum vos, sed vobiscum et nos, diligamus æternam vitam. Nolo amplius, cum sit amplior; sic eam diligamus, quomodo diligitur temporalis ab amatoribus suis: non quomodo temporalis vita dilecta est a sanctis Martyribus. Istam enim aut nihil, aut minimum dilexerunt, et ei facile sempiternam præposuerunt. Non ergo Martyres attendi, quando dixi: Diligamus æternam, quomodo diligitur temporalis: sed quomodo diligitur temporalis ab amatoribus suis, sic diligamus æternam, cujus amorem Christianus profitetur.

III. Ideo enim Christiani facti sumus, non propter hanc temporalem vitam. Quam multi enim Christiani immaturi rapiuntur, et sacrilegi homines usque ad decrepitam ætatem in hac vita perdurant? Sed rursus et apud eos multi moriuntur immaturi. Multa damna Christianorum, et lucra impiorum: et rursus multa damna impiorum, et lucra Christianorum. Et multi honores impiorum et abjectiones Christianorum: et rursus multi honores Christianorum, et abjectiones impiorum. Cum sint ergo ista bona et mala utrisque communia, numquid, fratres, quando Christiani facti sumus, propter mala ista devitanda, vel bona adipiscenda, nomen Christo dedimus, et frontem tanto signo subjecimus? Christianus es, in fronte portas crucem Christi. Character tuus docet quid profitearis. Quando ille in cruce pendeat, quam crucem portas in fronte; (non signum ligni te delectat, sed signum pendentis:) quando ergo ille pendeat in cruce, sævientes circumspiciebat, insultantes ferebat, pro inimicis orabat. Medicus etiam cum occideretur, suo sanguine ægrotos sanabat. Dixit enim; « Pater, ignosce

» illis, quia nesciunt quid faciunt<sup>1</sup>. » Nec ista vox vacua vel inanis fuit. Et ex ipsis postea millia crediderunt in eum, quem occiderant, ut discerent pati pro ipso, qui pro ipsis et ab ipsis passus est. Hinc ergo intelligitur, fratres, ab isto signo, ab isto caractere, quem accipit Christianus, etiam cum fit catechumenus; hinc intelligitur quare sumus Christiani, quia non propter temporalia et transeuntia, vel bona, vel mala, sed propter vitanda mala quæ non transibunt, et propter adipiscenda bona quæ terminum non habebunt.

IV. Verumtamen, ut dicere coeperam, fratres, quod admonueram, quod proposueram, obsecro vos, attendamus, quomodo diligatur vita ista temporalis ab amatoribus suis; in quam magno timore sunt homines, ne moriantur morituri. Videas hominem tremere, fugere, latebras quærere, defensionem aucupari, rogare, provolvi; si fieri potest, quidquid habet, dare, ut vita donetur, ut uno die plus vivatur, ut ætas incerta semper aliquanto diutius protendatur. Tanta faciunt homines: quis tale aliquid pro vita æterna? Alloquamur amatorem præsentis vitæ: Quid agis, quid festinas, quid trepidas, quid fugis, quid latebras quæris? Ut vivam, inquit. Certe ut vivas? Ut vivas semper victurus? Non. Non ergo mortem satagis auferre, sed differre. Qui tanta agis, ut paulo serius moriaris, age aliquid, ut nunquam moriaris.

V. Quam multos invenimus qui dicant: Tollat fiscus res meas, ut serius moriar: quam raro invenimus qui dicat: Tollat Christus res meas, ut nunquam moriar. Et tamen, o amator temporalis vitæ, si tollat fiscus, te spoliat in hoc sæculo; si tollat Christus, tibi servat in cælo. Propter hanc vitam volunt habere homines unde

<sup>1</sup> Luc. xxiii, 34.

vivant, et propter hanc volunt dare unde vivant. Quod tibi servas unde vivas, hoc das ut vivas, forte fame defecturus. Et tamen dicis: Tollat, quid ad me? Mendicare volo. Das unde vivis, mendicare paratus ut vivas. Paratus es, datis etiam necessariis, mendicare in hoc mundo; et non es paratus, erogatis superfluis, regnare cum Christo? Rogo, appende. Si aliqua statera æquitatis invenitur in arca cordis tui, profer illam, et hæc duo impone in illa, et appende: Mendicare in hoc mundo, et regnare cum Christo. Non est quod appendere. Non enim in illius rei comparatione habet hoc aliquod pondus. Si dicerem regnare in hoc mundo, et regnare cum Christo, non esset quod appendere. Pœnitet me dixisse, appende: prorsus non est quod appendere. « Quid prodest homini, si totum mundum lucretur, animæ autem suæ detrimentum patiat<sup>1</sup>? » Qui autem non passus fuerit detrimentum animæ suæ, ipse regnabit pro Christo. Quis autem in hoc mundo regnat securus? Fac quia regnat securus: numquid regnat æternus?

VI. Illud advertite, quod proponebam, quales amatores habeat præsens vita, temporalis vita, brevis vita, fœda vita, quales habeat amatores. Fit plerumque homo propter hanc vitam nudus, mendicus. Quæris ab eo quare? Sic respondet: Ut viverem. Quid amasti, et quid amans quo pervenisti? Quid dicturus es male amatae perverse amator? Quid dicturus es huic amatae vitæ tuæ? Dic, alloquere, blandire, si potes. Quid dicturus es? Ad istam nuditatem me perduxit pulchritudo tua. Clamat tibi: Fœda sum, et tu amas? Clamat: Dura sum, et tu amplexeris? Clamat: Volatica sum, et tu sequi conaris? Ecce respondet tibi amata tua: Non te-

<sup>1</sup> Matth. xvi, 26.

cum stabo; etsi tecum aliquantum ero, non tecum permanebo. Nudare te potui, beare non potui.

VII. Ergo quoniam Christiani sumus, implorato adiutorio Domini Dei nostri adversus blanditias male amatae, amemus illius pulchritudinem vitae, « Quam nec oculus » vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit<sup>1</sup>. » Hanc enim preparavit Deus diligentibus se; et ipsa vita ipse Deus est. Acclamastis, suspirastis. Amemus hanc fortiter. Donet Dominus ut amemus. Illi lacrymas pro hac, non solum adipiscenda, sed etiam diligenda fundamus. Quid monituri sumus, quid demonstraturi? Numquid libros recitamus, ut ostendamus quam sit ista incerta, quam transitoria, quam pene nulla, quam verum sit quod scriptum est: « Quae enim est vita vestra? Vapor » est ad modicum apparens, deinceps exterminabitur<sup>2</sup>. » Vivebat heri, non est hodie: paulo ante videbatur, modo non est qui videbatur. Deducitur homo ad sepulcrum: redeunt tristes, cito obliviscentes. Dicitur quam nihil est homo: et hoc dicit ipse homo; et non corrigit se homo, ut non nihil, sed aliquid sit homo. Hujus ergo amatores Martyres fuerunt, et hujus vitae acquirentes sunt. Habent quod amaverunt, uberius habebunt in resurrectione mortuorum. Hoc ergo iter nobis magnis suis passionibus constraverunt.

VIII. Sanctus Laurentius archidiaconus fuit. Opes Ecclesiae ab illo a persecutore querebantur, sicut traditur; unde tam multa passus est, quae horrent audiri. Impositus craticulae, omnibus membris adustus est, poenis atrocissimis flammaram excruciatu est: vincens tamen omnes corporis molestias magno robore charitatis, adjuvante illo qui talem fecerat. « Ipsius enim sumus figmentum, creati in Christo Jesu in operibus bonis, quae

<sup>1</sup> 1 Cor. ii, 9. — <sup>2</sup> Jacob. iv, 15.

» preparavit Deus, ut in illis ambulemus<sup>4</sup>. » Ut autem accenderet in iram persecutorem hoc fecit, non illum volens irasci, sed suam fidem cupiens posteris commendare, et quam securus moreretur ostendere: « Pergant, » inquit, mecum vehicula in quibus apportem opes Ecclesiae. » Missa sunt vehicula, oneravit ea pauperibus, et redire jussit, dicens: « Hæ sunt opes Ecclesiae. » Et verum est, fratres: magnæ opes sunt Christianorum, necessitates egentium; si intelligamus ubi debeamus servare quod habemus. Ante nos sunt egentes: ibi si servaverimus, non perdemus. Non timemus ne aliquis tollat: ille enim qui dedit servat. Nec meliorem possumus invenire custodem, nec fideiorem promissorem.

IX. Hoc ergo cogitantes, impigre Martyres imitemur, si volumus nobis prodesse solemnitates, quas celebramus. Semper hæc admonuimus, fratres, nunquam cessavimus, nunquam tacuimus. Vita æterna diligenda est, præsens contemnenda est. Bene vivendum est, bonum sperandum est. Mutandus est, qui malus erat; mutatus instruendus est; instructus perseverare debet. « Qui enim » perseveraverit usque in finem, hic salvus erit<sup>2</sup>. »

X. Sed dicunt multi mali multa mala. Et quid velles tu? An a malis bona? Noli quærere uvam in spinis: prohibitus es. « Ex abundantia cordis os loquitur<sup>3</sup>. » Si aliquid potes, si tu jam non es malus, opta malo ut sit bonus<sup>4</sup>. Quid sævis in malos? Quia mali sunt, inquis. Addis te illis, sæviendo in illos. Consilium do: displicet tibi malus, non sint duo. Reprehendis, et adjungeris? auges ejus numerum, quem condemnas? De malo vis vincere malum? de malitia vincere malitiam? Erunt duæ malitiæ, ambæ vincendæ. Non audis consilium Domini

<sup>1</sup> Ephes. ii, 10. — <sup>2</sup> Matth. x, 22, et xxiv, 13. — <sup>3</sup> Luc. vi, 45.

<sup>4</sup> Beda et Florus ad Rom. xii.

tui per Apostolum, « Noli vinci a malo, sed vince in bono malum<sup>1</sup>? » Forte ille pejor est : cum et tu sis malus, duo tamen mali. Ego vellem ut vel unus esset bonus. Postremo sævit usque ad mortem. Quid et post mortem, ubi ad illum malum jam non pervenit poena, et alterius mali tota exercetur malitia? Hoc insanire est, non vindicare.

XI. Quid vobis dicam, fratres mei? quid vobis dicam? Non vobis placeant tales? Ita-ne vero de vobis sensurus sum, quia placent vobis tales? Absit a nobis, ut sentiamus ista de vobis. Sed parum est ut tales displiceant vobis, parum est : est aliquid quod de vobis exigendum est. Ne quis dicat : Deus novit quia nolui fieri. Ecce duas res dixisti : et non feci, et nolui fieri. Adhuc parum est. Parum est prorsus si noluisti, si non etiam prohibuisti. Habent mali iudices suos, habent potestates suas : de quibus Apostolus ait : « Non enim sine causa gladium portat. » Vindex est enim in iram, sed ei qui male agit. » In iram vindex ei qui male agit. « Quod si malum, inquit, feceris, » time. Non enim sine causa gladium portat. Vis autem » non timere potestatem? Bonum fac, et habebis laudem » ex illa<sup>2</sup>. »

XII. Quid ergo, ait aliquis, sanctus Laurentius malum fecerat, ut a potestate occideretur? Quomodo in illo impletum est, « Bonum fac, et habebis laudem ex illa<sup>3</sup>, » quando propter bonum tantos cruciatus meruit ex illa? Si non haberet laudem ex illa, hodie non honoraretur, non a nobis prædicaretur, non tanto præconio laudaretur. Habet ergo laudem ex illa, etiam nolente illa. Non enim ait Apostolus : Bonum fac, et laudabit te potestas ipsa. Bonum enim fecerunt Apostoli omnes et Martyres, et non eos laudaverunt, sed interfecerunt potius potestates. Ergo

<sup>1</sup> Rom. XII, 21. — <sup>2</sup> Rom. XIII, 3, 4. — <sup>3</sup> Beda et Florus ad Rom. XIII.

si diceret : Bonum fac, et laudabit te potestas, deciperet te. Modo autem temperavit verba, circumspexit, appendit, moderatus est, circumcidit. Discite quod audistis : « Bonum fac, et habebis laudem ex illa ; » etiam ipsa laudante, si bona est. Si autem iniqua est, mortuus pro fide, pro justitia, pro veritate, habebis laudem ex illa, etiam sæviante illa. Ex illa enim habebis non ipsa laudante, sed ipsa tibi laudis occasionem præbente. Ergo bonum fac, et habebis, et securus eris.

XIII. Sed malus ille tanta fecit, tantos oppressit, tantos ad mendicitatem egestatemque perduxit. Habet iudices suos, habet potestates suas. Ordinata est respublica. « Quæ enim sunt, a Deo ordinatæ sunt<sup>4</sup>. » Tu quare sævis? Quam potestatem accepisti, nisi quia non sunt ista publica supplicia, sed aperta latrocinia? Quid enim? Considerate in ipsis ordinibus potestatum, destinatum supplicio et damnatum, cui gladius imminet, non licere feriri, nisi ab illo qui ad hoc militat. Militat Quæstionarius : ab illo percutitur damnatus. Si damnatum, jam supplicio destinatum, percutiat Exceptor, nonne et damnatum occidit, et tanquam homicida damnatur? Certe quem occidit, jam damnatus erat, jam supplicio destinatus : sed inordinate ferire, homicidium est. Si homicidium est, inordinate ferire damnatum ; quid est, rogo vos, velle ferire inauditum, velle ferire non iudicatum, velle ferire nulla accepta potestate hominem malum? Non enim malos defendimus, aut dicimus malos non esse malos. Reddent inde rationem qui judicant. Quare de morte aliena tu vis reddere difficultatem rationis qui non portas sarcinam potestatis? Liberavit te Deus, ut non sis iudex : quid tibi usurpas alienum? De te redde rationem.

<sup>4</sup> Rom. XIII, 1.

XIV. O Domine, quomodo pupugisti corda sævientium, quando dixisti: « Qui sine peccato est, prior in » illam lapidem mittat<sup>1</sup>. » Verbo gravi et acuto compunctis cordibus conscientias suas agnoverunt, et justitiæ præsentem erubuerunt; et unus post unum abscedentes, solam mulierem miseram reliquerunt. Sed non fuit sola rea: quia cum illa erat iudex, nondum iudicans, sed misericordiam prærogans. Dimissæ sunt enim, discedentibus sævientibus, misera et misericordia. Et ait illi Dominus: « Nemo te condemnavit? Respondit: Nemo, Domine. » Nec ego, inquit, te damnabo: vade, et deinceps jam » noli peccare. »

XV. Sed tanta mihi fecit miles iste. Vellem nosse, si militares, utrum similia non faceres. Nec volumus talia fieri a militibus, quibus pauperes opprimuntur: volumus et ipsos audire Evangelium. Non enim benefacere prohibet militia, sed malitia. Venientes autem milites ad baptismum Joannis, dixerunt: « Et quid nos faciemus? » Ait illis Joannes: « Neminem concusseritis, nulli calumniam feceritis; sufficiat vobis stipendium vestrum<sup>2</sup>. » Et verè, fratres, si tales essent milites, felix esset ipsa respublica. Sed non solum miles talis esset, sed et telonearius talis esset, qualis ibi describitur. Nam dixerunt ei publicani, id est, telonearii: « Et nos quid faciemus? » Responsum est: « Nihil amplius exigatis, quam constitutum est vobis. » Corruptus est miles, corruptus est telonearius: corrigatur et Provincialis. Habes universalem directam correctionem. Quid faciemus omnes? « Qui » habet duas tunicas, communicet cum non habente; et » qui habet escas, similiter faciat<sup>3</sup>. » Volumus ut audiant milites quod præcepit Christus: audiamus et nos. Non

<sup>1</sup> Joan. viii, 7. — <sup>2</sup> Luc. iii, 14. — <sup>3</sup> Ibid. 11.

enim Christus illis est, et nobis non est. Omnes audiamus, et concorditer in pace vivamus.

XVI. Oppressit me, cum essem negotiator. Tu ipsum negotium bene egisti? In ipso negotio fraudem non fecisti? In ipso negotio falsum non jurasti? non dixisti: Per illum qui me trajecit, per ipsum mare, quia tanti emi, quod non tanti emisti? fratres, dico vobis expresse, et quantum Dominus donat, libere: Non sæviunt in malos, nisi mali. Alia est potestatis necessitas. Nam iudex plerumque cogitur eximere gladium, et ferire nolens. Quantum enim ad ipsum pertinet, volebat servare sententiam ineruentam: sed perire noluit forte publicam disciplinam. Pertinuit ad ejus professionem, ad ejus potestatem, ad ejus necessitatem. Ad te quid pertinet, nisi rogare Deum, « Libera nos a malo? » O qui dixisti, « Libera nos a malo: » liberet te Deus a te ipso.

XVII. Ad summam, fratres, quid vitemus? Omnes Christiani sumus: nos etiam majoris periculi sarcinam sustinemus. Sæpe de nobis dicitur: Ivit ad illam potestatem: et quid quærit episcopus cum illa potestate? Et tamen omnes nostis quia vestræ necessitates nos cogunt venire quo nolumus: observare, ante ostium stare, intrantibus dignis et indignis expectare, nuntiari, vix aliquando admitti: ferre humilitates, rogare, aliquando impetrare, aliquando tristes abscedere. Quis vellet hæc pati, nisi eogeremur? Dimittamur, non illa patiamur, nemo nos cogat: ecce concedatur nobis, date nobis ferias hujus rei. Rogamus vos, obsecramus vos, nemo nos cogat: nolumus habere rationem cum potestatibus: novit ille, quia cogimur. Et ipsas potestates sic habemus, quomodo Christianos habere debemus, si Christianos in eadem potestate invenimus; et paganos, quomodo paganos habere debemus; omnibus bona volentes. Sed moneam, inquit, po-

testates, ut bona faciant. Vobis præsentibus monituri sumus? Scitis, si monuimus? Nescitis, sive fecerimus, sive non fecerimus. Hoc novi, quia nescitis, et temere judicatis. Tamen, fratres mei, obsecro vos, de potestatibus potest mihi dici: Moneret illum, et bona faceret. Et respondeo ego: Monui, sed non me audivit. Et ibi monui, ubi tu non audisti. Populum quis monet in parte? Vel potuimus unum hominem in parte admonere, et dicere: Sic age, vel sic age, ubi alius nullus esset. Quis ducat populum in partem, et nullo sciente moneat populum?

XVIII. Ista necessitas nos coëgit talia vobis loqui, ne malam rationem reddamus Deo de vobis; ne dicatur nobis: Tu moneres, tu dares, ego exigerem<sup>4</sup>. Avertite ergo vos, ergo omnino avertite vos ab istis cruentis factis. Non ad vos pertineat, cum talia videtis et auditis, nisi misereri. Sed malus mortuus est. Bis dolendus est; quia et mortuus, et malus. Bis dolendus; quia bis mortuus, et temporaliter, et in æternum. Nam si bonus mortuus esset, affectu humano doleremus; quia deseruit nos, quia volebamus eum nobiscum vivere. Mali plus dolendi sunt; quia post hanc vitam a pœnis æternis excipiuntur. Dolere ergo ad vos pertineat, fratres mei; dolere ad vos pertineat, non sævire.

XIX. Sed parum est, ut dixi, parum est, ut non faciatis, parum est ut doleatis, nisi etiam ea quæ ad populi pertinent potestatem pro viribus vestris prohibeatis. Non dico, fratres, quia potest aliquis vestrum exire et populum prohibere: hoc nec nos possumus: sed unusquisque in domo sua filium suum, servum suum, amicum suum, vicinum suum, clientem suum, minorem suum. Agite cum illis, ut ista non faciant. Quibus potestis, suadete; et in quos potestatem habetis, severitatem adhi-

<sup>4</sup> Luc. xix, 23.

bete. Unum scio, quod omnes mecum sciunt, in hac civitate multas inveniri domos, in quibus non sit vel unus paganus; nullam domum inveniri, ubi non sint Christiani. Et si discutiatur diligenter, nulla domus invenitur, ubi non plures Christiani sint quam pagani. Verum est, consentitis. Videtis ergo quia mala non fierent, si Christiani nollent. Non est quid respondeatur. Occulta mala possent fieri, publica non possent, prohibentibus Christianis; quia unusquisque teneret servum suum, unusquisque teneret filium suum: adolescentem domaret severitas patris, severitas patrum, severitas magistrum, severitas boni vicini, severitas correctionis majoris ipsius. Hæc si sic agerentur, non multum nos mala contristarent.

XX. Fratres mei, iram Dei timeo. Deus non timet turbas. Quam cito dicitur: Quod populus fecit, fecerit: quis est qui vindicet populum? Ita-ne, quis est? nec Deus? Timuit enim Deus universum mundum, quando fecit diluvium? » Timuit tot civitates Sodomæ et Gomorrhæ, quando coelesti delevit igne? Nolo jam dicere de præsentibus malis, quanta et ubi facta sunt, et quæ secuta sunt, nolo commemorare, ne videar insultare. Numquid in ira sua sejunxit Deus eos qui faciebant, ab eis qui non faciebant? Sed junxit eos qui faciebant, cum eis qui non prohibebant.

XXI. Explicemus ergo aliquando sermonem, fratres mei. Hortamur vos, obsecramus vos per Dominum et ejus mansuetudinem, ut mansuete vivatis, pacifice vivatis; potestates facere quod ad illas pertinet, unde Deo et majoribus suis reddituræ sunt rationem, pacifice permitatis: quotiescumque petendum est, honorifice et pacifice petatis. Cum his qui mala faciunt, et infeliciter atque inordinate sæviunt, non vos misceatis; non talibus factis vel spectandis interesse cupiatis. Sed quantum potestis,

quisquis in domo sua et in vicinia sua, cum eo cum quo habet alicujus necessitudinis et charitatis vinculum, moneatis, suadeatis, doceatis, corripiatis; comminationibus etiam quibuslibet a tantis malis coercetis: ut aliquando Deus misereatur, et finem det humanis malis, et non secundum peccata nostra faciat nobis, neque secundum iniquitates nostras retribuatur nobis<sup>1</sup>, sed quantum distat ortus ab occidente, longe faciat a nobis peccata nostra; et propter honorem nominis sui liberet nos, et propitius sit peccatis nostris<sup>2</sup>, ne forte dicant gentes; Ubi est Deus eorum?

### SERMO CCCIII<sup>3</sup>.

#### *In Natali Martyris Laurentii, II.*

I. BEATI Laurentii illustre martyrium est, sed Romæ, non hic: tantam enim video vestram paucitatem. Quam non potest abscondi Roma, tam non potest abscondi Laurentii corona. Sed quare adhuc istam civitatem late-ret, scire non possum. Ergo pauci audite pauca: quia et nos in hac lassitudine corporis et æstibus non possumus multa. Diaconus erat, secutus Apostolos: tempore post Apostolos fuit. Cum ergo persecutio, quam modo ex Evangelio audistis prædictam fuisse Christianis, Romæ, sicut in cæteris locis, vehementer arderet, et tanquam ab Archidiacono postulatæ essent res Ecclesiæ; ille respon-disse fertur: « Mittantur mecum vehicula, in quibus ap-

<sup>1</sup> Psal. cii, 10-12. — <sup>2</sup> Id. lxxviii, 9, 10. — <sup>3</sup> Alias de Diversis 123.

» portem opes Ecclesiæ. » Aperuit fauces avaritia: sed sciebat quid faceret sapientia. Continuo jussum est: quot vehicula poposcit, tot ierunt. Poposcit autem multa: et quanto plura erant vehicula, tanto erat major spes prædæ corde conceptæ. Implevit vehicula pauperibus, et reversus est cum eis: et dictum est ei: Quid est hoc? Respondit: « Hæ sunt divitiæ Ecclesiæ. » Illusus perse-cutor flammam poposcit; sed non erat ille frigidus, ut flammam timeret: ardebat pene<sup>1</sup> furore, sed plus anima charitate. Quid pluribus? Craticula admota est, et tostus est. Et cum ex uno latere arsisset, dicitur tanta tran-quillitate illa tormenta tolerasse, ut impleretur in eo quod modo in Evangelio audivimus: « In patientia vestra pos-sidebitis animas vestras<sup>2</sup>. Denique flamma ustus, sed patientia tranquillus, « Jam, inquit, coctum est; quod » superest, versate me, et manducate. » Tale duxit mar-tyrium: ista gloria coronatus est. Beneficia ejus Romæ tam clara sunt, ut numerari omnino non possint. Iste est de quo dixit Christus: « Qui perdidit animam suam » propter me, salvabit eam<sup>3</sup>. » Salvavit eam per fidem, salvavit per contemptum mundi, salvavit per martyrium. Quanta est gloria ejus apud Deum, dum tanta est laus ejus apud homines?

II. Sequamur vestigia ejus fide, sequamur et contemptu mundi. Non solum Martyribus præmia promittuntur cœlestia, sed etiam integra fide et perfecta charitate Chris-tum sequentibus. Nam inter Martyres honoratus est, ipsa veritate pollicente, ac dicente: Nemo est qui reliquat do- » mum, aut agrum, aut parentes, aut fratres, aut uxorem, » aut filios, et non recipiat septies tantum in isto tempore, » in sæculum autem futuro vitam æternam habebit<sup>4</sup>. » Quid est gloriosius homini, quam sua vendere, et Chris-

<sup>1</sup> Forte poenæ. — <sup>2</sup> Luc. xxi, 19. — <sup>3</sup> Id. ix, 24. — <sup>4</sup> Matth. xix, 29.